

A szovjet hadtudomány győzelme

*Írta: V. Petrubin ezredes,
a hadtudományok kandidátusa*

Megjelent a Til i Sztabzsenyije 1978. évi 16. sz.-ban

„A második világháború történeté”-nek kilencedik kötete, összefüggésében tárgyalja az 1944. évi nyári és őszi hadjárat politikai, társadalmi-gazdasági katonai és diplomáciai eseményeit. Sokoldalúan megvilágítja a Szovjet Hadsereg által 1944 nyarán és őszén vívott fontosabb hadműveleteket, az SZK(P) KB, az Állami Honvédelmi Bizottság és a Legfelsőbb Főparancsnokság Főhadiszállása által a politikai, szervezési és anyagi biztosítással kapcsolatban fogatósított rendszabályokat.

Ebben az időszakban a szovjet-német arcvonalon a harc fő célját az ellenség hadászati csoportosításainak megsemmisítése és országunk területének felszabadítása képezte. A Szovjet Fegyveres Erők becsülettel eleget tettek ennek a feladatnak és internacionalista küldetésüknek, kiűzték az ellenséget több Közép-és Dél-Kelet Európai ország területéről.

A Szovjetunió Fegyveres Erői által 1944. év második felében aratott történelmi jelentőségű győzelmeinek előfeltételeit a Szovjet csapatok által korábban, elsősorban azonban 1944 telén és tavaszán végrehajtott támadó tevékenységek teremtették meg, amelyeknek eredményeképpen meghiúsultak a németfasiszta parancsnokság azon kísérletei, hogy stabilizálják a helyzetet az arcvonalakon. A szovjet csapatok sikeres előrenyomulása hozzájárult ahhoz, hogy a szövetségesek sokoldalúan előkészítsék a partraszállást Nyugat Európában, kihatással volt a Csendes-óceánon és Ázsiában vívott fegyveres harc méreteinek növekedésére és a népek felszabadító mozgalmának aktivizálására.

A könyv szoros összefüggésben tárgyalja a harctevékenységeket a politikai, gazdasági és nemzetközi kérdésekkel. Részletesen ismerteti a hadműveletek terveit. Mindezek az anyagok lehetővé teszik azt, hogy megalapozottabb véleményt mondhassunk a szovjet hadtudományról, annak fejlődéséről és korszerűsödéséről, különösen a hadászat és a hadművészet vonatkozásában.

A munkában a felek 1944 nyarán kialakult erőviszonyaira vonatkozóan közölt, pontosított adatok, meggyőzően rácafolnak a hitlerista tábornokok

* A második világháború története 1939–1945, kilencedik kötet. A szovjetunió és az európai országok területének felszabadítása. A főszerkesztő-bizottság elnöke D. F. Usztyinov, a Szovjetunió marsallja, Vojenizdet 1978. 540 oldal.

és burzsoá történészek azon állításaira, hogy ebben az időszakban a Szovjet Hadsereg sokszoros számbeli fölényben állt az ellenséggel szemben és csak azért tudott elérni ilyen kimagasló eredményeket.

Ha már beszélünk a fölényről, akkor meg kell mondani, hogy az nem annyira számbeli, mint inkább minőségi volt és a szerzők ezt eléggé szemléltetően is bizonyítják.

Külön fejezet tárgyalja a két koalíció hadművészetének fontosabb vonásait. Különös figyelmet fordítanak a szovjet hadművészetre. A Szovjetunió Fegyveres Erői az egész szovjet-német arcvonalon sikeresen mérte az ellenségre erős, folyamatos és mély csapásait, melyek közül nagyon sok nagyobb ellenséges csoportosítás bekerítésével fejeződött be. A szovjet csapatok egy sor ragyogó hadászati műveletet hajtottak végre Belorussziában, Ukrajna nyugati részén, Moldáviában, a Baltikumban, majd a Szovjetunió határain túl. Mindezek meggyőzően demonstrálták a szovjet hadművészetnek a hitleri Németország hadművészete feletti fölényét.

A döntő erő-, harcitechnika- és fegyverzeti fölényt felhasználó angol-amerikai parancsnokság sikeresen végrehajtott egy néhány tengeri deszant műveletet Európában és a Csendes óceánon. A hitleri Németország és az Imperialista Japán hadászati vezetése változatlanul megtett mindent annak érdekében, hogy megtartsa az elfoglalt állásokat.

A könyv érdemlő módon kimutatja azt, hogy az arcvonalakon elért sikerek semmit sem értek volna népünk által a háterszágban elért hatalmas győzelmek nélkül. 1944. év második felében még inkább bővültek a szovjet gazdaság lehetőségei. Gyorsított ütemben folyt a népgazdaság vezető ágazatainak, különösen a nehéziparnak a fejlesztése, az üzemekben mindenütt meghonosították az élenjáró gyártási módszereket, jelentősen javult a helyzet a mezőgazdaságban, az ellenségtől felszabadított területeken pedig a gazdaságot gyorsan helyreállították.

A gazdaság valamennyi ágazatában elért sikerek lehetővé tették a haditermelés színvonalának emelését. Folyamatosan emelkedett a fontosabb harci technika és fegyverzetfajták gyártása. Tökéletesedtek azok harcászati-műszaki mutatói. Az ország ipara ellátta a harcoló hadsereget minden szükséges harceszkővel.

A kötet érdekes, eddig sehol sem publikált adatokat tartalmaz a Szovjetunió és más ország fegyveres erőinek anyagi és technikai ellátottságára és létszámára vonatkozóan.

A szovjet nép és hadseregének, flottájának győzelmei megteremtették reális előfeltételét annak, hogy Európa népei gyorsan megszabaduljanak a fasiszta rabságtól.

Nagy figyelmet fordít a könyv az 1944. év második felében végbement szociál-politikai eseményeknek, amelyek közül a legjelentősebb az volt, hogy Európa több országában győzött a népidemokratikus és a szocialista forradalom. A kapitalizmus ellentmondásai tovább élesedésének viszonyai között az új, népi rendszer létrehozása ezekben az országokban a dolgozók, kommunista- és munkáspártok vezetete forradalmi harcának, a Szovjet Fegyveres Erők által aratott – Európa népeinek a német fasiszta rabság alóli felszabadulását biztosító – döntő győzelmének eredményeképpen vált lehetségessé.

Lényeges kihatással volt a háború menetére a harcoló országok külpolitikai tevékenysége. A szovjet külpolitika arra irányult, hogy védelmezze a

Szovjetunió létfontosságú érdekeit, tovább erősítse a Hitler-ellenes koalíciót; meggyőzve az ellenségnek a koalíció gyengítésére irányuló törekvéseit, és minden lehetséges segítséget megadjon a megszállt országok népeinek. 1944. év második felétől kezdődően a Szovjet Kormány előtt újabb, nagyobb történelmi jelentőségű feladat – a felszabadított országokkal való kapcsolatok megteremtése – állott.

A Szovjet kormány külpolitikájában fontos helyet foglalt el a Hitler-ellenes koalícióban részvevő országok világháború utáni berendezkedése. Többek között ebben az időszakban dolgozták ki az Egyesült Nemzetek Szervezetének főbb működési elveit. A szovjet kormány a népek biztonsága érdekében szívaldán és állhatatosan törekedett arra, hogy megkímélje az emberiséget a fasiszmus újjászületésének veszélyétől. Az USA és Anglia reakciós körei azonban nem vesztették el azon reményüket, hogy a háború után visszaállíthatják világuralmukat és korlátlanul dönthetnek a népek sorsa felett.

Ezen időszak eseményei, mivel nagymértékben meghatározták a háború további menetét és a háború utáni fejlődést, nagy érdeklődésre tartottak és tartanak továbbra is számot mind a szocialista, mind a kapitalista országokban. Míg a szovjet tudósok, más szocialista országok tudósai és a burzsoá országok haladó kutatói tárgyilagosan elemzik és helyesen értékelik az 1944. év második felének eseményeit, addig a burzsoá reakciós történészek a kizsákmányoló osztályok érdekében igyekeznek azokat torzított formában bemutatni. Túlbecsülve a második front megnyitásának szerepét Európában, megpróbálják csökkenteni a szovjet-német arcvonalon vívott grandiózus ütközetek jelentőségét, elferdítik a szovjet hadsereg felszabadító küldetésének jellegét, meghamisítják a Közép- és délkelet-európai országokban végbement forradalmak okait, mozgató erőit és eredményeit. A megjelent kötetben a háború menetének tárgyilagos kutatása alátámasztja azt a következtetést, mely szerint a Hitler-ellenes koalícióban részvevő országok és népek mindenekelőtt azonban a Szovjetunió erőfeszítései teremttették meg 1944. év végére azokat a kedvező katonapolitikai feltételeket, melyek lehetővé tették a fasiszta-militarista tömb legrövidebb időn belüli megsemmisítését, továbbá Európa és Ázsia népeinek a hitleri Németország és az imperialista Japán elnyomása alóli teljes felszabadítását.

A könyvben leírt események után több évtized telt el. Az emberek mégsem felejtették el, hogy a haladó erők szolidaritása és összeforrottsága képezte a népek fasiszmus feletti győzelmének egyik legfontosabb előfeltételét.